

Rakennus- ja ympäristölautakunta 10.05.2023 § 55
4878/10.03.00.05.01/2021

Valmistelija ympäristönsuojelutarkastaja Mari Leminen, mari.leminen@salo.fi, 02 778 7805

Asia

Salon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on myöntänyt Elon Sora ja Sepeli Oy:lle 12.11.2014 § 168 maa-aineslupan soran ja hiekan ottamiseen kiinteistöllä Simola 734-521-3-10. Lupa on voimassa 25.10.2024 asti. Lupa on myönnetty 59 000 m³ ottamismäärälle ja lupa-aikana on otettu 33 000 m³. Luvan mukainen vakuus 18 020 € on voimassa 23.12.2025 asti.

Maa-aineslupan mukainen alin sallittu ottotaso on +54,80 N2000 (+54,50 N60) kuitenkin siten, että suojamaakerros säilyy häiriintymättömänä vähintään neljä metriä mitattuna pohjaveden pinnasta. Lupa-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lupa-alueelle ei ole luvassa määrätty asennettavaksi pohjavesiputkea, vaan pohjaveden pinnankorkeus on määrätty tarkkailtavaksi noin 150 metrin etäisyydellä lupa-alueen koillispuolella kiinteistöllä 734-521-1-7 sijaitsevasta kaivosta. Pohjaveden pinnankorkeus kaivossa on ollut noin +54,8-55,9 N2000. Luvassa on annettu määräykset myös jälkihoidosta ja maisemoinnista.

Valvontaviranomainen teki lupa-alueelle valvontasuunnitelman mukaisen määräaikaistarkastuksen 24.11.2022. Tarkastuksella todettiin, että tuoreimpien ilmakuviin perusteella lupa-alueen pohjalla seulan eteläpuolella on ollut huomattavasti vettä. Tarkastushetkellä pohja oli kuiva ja oli nähtävissä, että pohjan alueelle ei ole kohdistunut ottotoimintaa viime vuosien aikana. Valvontaviranomaisen näkemyksen mukaan on mahdollista, että lupa-alueella on ottamistoiminnan myötä puhkottu vettä pidättäviä tiiviitä maakerroksia, jonka vuoksi pohjaveden virtausolosuhteet alueella ovat muuttuneet ja vettä on alkanut kertyä lupa-alueen pohjalle. Lupa-alueella on ottotoiminnan aikana todettu olevan runsaasti savikerroksia. Vettä on aiempina vuosina todettu lammikoituvan myös ylempänä ottamisalueen kaakkoisosassa (vihreä rajaus liitteen kuvassa), jossa oli lammikko myös tarkastushetkellä.

Tarkastuksella todettiin myös, että pohjaveden pinnankorkeus kaivossa ei välttämättä edusta lupa-alueen tilannetta, sillä se ei sijaitse lupa-alueen välittömässä läheisyydessä ja alueella on pohjaveden virtaukseen vaikuttavia savikerroksia. Kaivossa pohjaveden pinta on kuitenkin lähellä nykyistä ottamisalueen pohjan tasoa.

Valvontaviranomainen pyysi 12.12.2022 luvanhaltijalta selvitystä lupa-alueella todetusta lammikoitumisesta. Selvitystä pyydettiin myös siitä, miten jälkihoito toteutetaan, millainen suojakerrospaksuus lupa-alueelle palautetaan ja mistä täyttöön tarvittavat maa-ainekset saadaan. Lisäksi selvityspyynnössä todettiin, että selvitystä voi täydentää asentamalle lupa-alueelle pohjaveden havaintoputki, mikäli luvanhaltija ei yhdy näkemykseen siitä, että lupa-alueen pohjaveden/orsiveden pinnan taso on lähellä nykyistä ottamisalueen pohjan tasoa.

Asiassa saatu selvitys

Elon Sora ja Sepeli Oy on toimittanut selvityksen asiassa 28.2.2023. Selvityksen liitteenä on mm. periaatepiirros suunnitellusta maisemoinnin

toteuttamisesta sekä mittauksiin ja laserkeilausaineistoon perustuvat kartat pohjan tasosta vuosilta 2010 ja 2022. Havaintoputkea ei ole asennettu. Luvanhaltija on käyttänyt selvityksessään korkeusjärjestelmää N60. Salon kaupunki on käyttänyt vuodesta 2017 alkaen korkeusjärjestelmää N2000, johon selvityksen mukaiset korkeudet on muunnettu lisäämällä N60-korkeuteen 30 cm.

Selvityksen mukaan lupa-alueen pohjalla esiintyvä vesi on varmuudella ajoittunut kevääseen 2021 ja 2022 lumien sulamisaikaan. Luvanhaltijan mukaan ei ole mahdollista, että pohjaveden virtausolosuhteet olisivat muuttuneet, vaan kyseessä olisi hyvin todennäköisesti länsipuolen kallioilta ja korkeammalta olevalta maanpinnalta peräisin oleva sulamisvesi. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineiston ja vuonna 2010 tehdyn pohjan mittauksen perusteella lupa-alueella alin todettu ottamistaso on +55,38 N2000 ja keskimääräinen pohjan taso on +55,8. Selvityksen mukaan lupa-alueen pohjan taso on ollut sama vuodesta 2004 alkaen.

Luvanhaltija ehdottaa, että kaivetun alueen pohja nostetaan 1 metrillä keskimääräistä alinta tasoa ylemmäs, eli tasoon +56,8 N2000 (+56,30 N60). Nostettavan pohjan pinta-ala on noin 3 840 m². Maamassat pohjan nostoon saadaan itäpuolisen jyrkän kaivuluiskan ja vastakkaisen ajotien sisältävän reunaluiskan loiventamisesta sekä kaivualueen itäosaan varastoiduista maa-aineksista. Parhaiten kasvualustaksi soveltuvat maamassat sijoitetaan pintaan. Pintakerroksen tavoitepaksuus on 0,2 m. Ensisijaisesti pintakerros rakennetaan lupa-alueelta saatavista massoista. Mahdollisesti lupa-alueen ulkopuolelta tuotavien pintakerroksen massojen puhtaus ratkaistaan niiden lähtöpaikan perusteella. Lopuksi lupa-alue metsitetään istuttamalla. Istuttaminen tehdään metsänhoitoyhdistyksen ohjeiden mukaisesti.

Luvanhaltija esittää, että maaston muotoilu tehdään valmiiksi 30.6.2024 mennessä ja alueen metsitys 25.10.2024 mennessä. Alueen vuokrasopimus päättyy 25.10.2024.

Kuuleminen

Maanomistajaa on kuultu asianosaisena 22.3.- 21.4.2023. Maanomistajalta on pyydetty kannanottoa erityisesti siihen, onko luvanhaltijan esittämä 1 metrin täyttö riittävä. Muistutusta ei annettu määräaikaan mennessä.

Viranomaisen ratkaisu

Valmistelijan ehdotus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää, että Elon Sora ja Sepeli Oy:lle 12.11.2014 § 168 myönnetyn maa-ainesluvan jälkihoitotoimenpiteet lupa-alueella Simola 734-521-3-10 tulee toteuttaa seuraavia määräyksiä sekä päätöksen liitteenä olevaa suuntaa-antavaa kuvaa noudattaen:

1. Tiivistyneet alueet on möyhennettävä koko lupa-alueella (oranssi rajaus liitteen kuvassa). Lupa-alue on muotoiltava maisemaan sopivaksi ja ottamisalueen reunat on loivennettava vähintään kaltevuuteen 1:3. Muotoilu on tehtävä varovaisuutta noudattaen siten, ettei vettä pidättäviä tiiviitä savikerroksia puhkota ja ettei alueelle jää lammikoitumiselle otollisia alueita.

2. Nykyisen ottoalueen alin pohja on täytettävä siten, että pohjaa nostetaan vähintään 1 m. Täytettävä alueen suuntaa-antava rajaus on esitetty liitteen kuvassa sinisellä rajauksella. Painumisen jälkeen alin taso saa olla +56,80 N2000.

- Ennen täyttöä ottamisalueen pohjan taso on mitattava ja pohjalle on lisättävä riittävä määrä N2000-korkomerkkejä.
- Täyttämisen tulee huomioida maa-aineksen painuminen. Täytön jälkeen pohjan taso on mitattava uudelleen ennen kuin alueelle tehdään istutukset. Jälkitilannekartta pohjan tasosta (karttapohjana ilmakeku) on toimitettava ympäristönsuojeluun 30.6.2024 mennessä.

3. Pintamaat tulee levittää vähintään 10 cm:n kerrokseksi ja sekoittaa hiekkaiseen pintaosaan. Mikäli pintamaita joudutaan tuomaan lupa-alueen ulkopuolelta, tulee niiden olla alkuperäisiä vastaavia ja niiden laatu tulee varmistaa luotettavasti ennen niiden vastaanottamista alueelle. Puhtaus on tarvittaessa osoitettava valvontaviranomaiselle analyysin. Alueelle ei saa tuoda hienojakoista vettä pidättävää maa-ainesta, kuten savea tai silttiä. Maa-aines ei saa sisältää haitallisia vieraslajeja.

4. Pintakerroksen muodostamisen jälkeen lupa-alue tulee metsittää siten, että riittävä taimitiheys on havaittavissa. Aluskasvillisuudeksi kylvetään alueelle luonteenomaisia heinäkasveja.

5. Maisemointitoimenpiteet on toteutettava 25.10.2024 mennessä. Kun maisemointi on valmis, tulee luvanhaltijan pyytää ympäristönsuojelusta alueen lopputarkastusta.

Päätöksen yleiset perustelut

Maa-ainesluvassa 12.11.2014 § 168 edellytetty neljän metrin suojakerrospaksuus kaivon pinnankorkeuteen verrattuna ei ole toteutunut luvan myöntämisen hetkellä. Lupamääräyksen mukaan toimiminen ei ole näin ollen ollut mahdollista, sillä luvassa ei kuitenkaan ole määrätty ottamisalueen nykyistä pohjaa täytettäväksi. Lupa-alueen maisemointi maa-ainesluvan määräysten mukaisesti ei ole todetun lammikoitumisen vuoksi toteutettavissa, jonka vuoksi maisemoinnista on annettu määräykset 1-5.

Valmistelussa on otettu huomioon lupa-alueella voimassa oleva maa-aineslupa sekä asiasta saatu selvitys. Jälkihoidon tavoitteena on mm. vähentää ottamistoiminnan haitallisia vaikutuksia ympäristöön ja pohjaveteen sekä sopeuttaa ottamisalue ympäröivään luontoon ja maisemaan. Selvyyden vuoksi päätöstä on täydennetty suuntaa-antavalla kuvalla, johon maisemoitavat ja muotoiltavat alueet on merkitty.

Lupamääräysten perustelut

Määräys 1: Reunaluiskien kaltevuus on määrätty maa-ainesluvan mukaisesti. Muotoilulla parannetaan kasvillisuuden kasvuolosuhteita ja ottamisalueen turvallisuutta jälkikäyttö huomioiden. Lammikoituminen estää lupa-alueen palautumisen metsätalouskäyttöön sekä muodostaa riskin pohjavedelle ja tiiviiden kerrosten puhkaiseminen voi pahentaa ongelmaa. Lammikoitumista on todettu myös alueilla, joissa täyttäminen ei onnistu, jolloin lammikoituminen on estettävä maaston muotoilulla.

Määräys 2: Luvanhaltijan selvityksen mukaan kyseessä on lumien sulamisvedet. Ilmakekussa on kuitenkin nähtävissä puuston perusteella, että lammikoituminen on ollut merkittävää myös kesäaikaan. Lupa-alueelle ei ole asennettu pohjaveden havaintoputkea ja kaivon pinnankorkeus ei edusta riittävällä tasolla lupa-alueen pohjaveden pinnankorkeutta. Lammikoituminen ei ole ollut jatkuvaa ja on myös mahdollista, että vettä purkautuu alueelle ympäröiviltä kallioalueilta. Veden laadusta ei ole varmuutta, mutta lupa-alueen metsittämisen onnistumisen kannalta on välttämätöntä, että lammikoituvaa aluetta nostetaan. Yhden metrin kerrospaksuus on luvanhaltijan ehdotuksen sekä Ympäristöministeriön ohjeistuksen 2020:24 mukainen (pohjavesialueiden

ulkopuolella suojakerroksen paksuus on vähintään 1–2 metriä). Määräysmittauksista, merkinnöistä ja mittaustulosten esittämisestä kartalla on annettu valvonnan mahdollistamiseksi. Aikaraja muotoilun valmistumiseksi on luvanhaltijan esityksen mukainen.

Määräykset 3-5: Määräykset on annettu yhtenevästi maa-ainesluvan määräysten kanssa. Määräykset on annettu lupa-alueen ennallistamiseksi, pohjaveden muodostumisolosuhteiden ja kasvillisuuden kasvuolosuhteiden parantamiseksi. Lopputarkastusta on pyydetty VnA 926/2005 § 7 mukaisesti luvan voimassaoloaikana.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 11, 16, 20 §
VNa maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 3, 6-8 §

Oikeusohjeiden lisäksi päätöksenteossa on huomioitu Ympäristöministeriön ohjeistus ”Maa-ainesten ottaminen - opas ainesten kestävään käyttöön”, Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24.

Muutoksenhakuviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Esittelijä	Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää, että Elon Sora ja Sepeli Oy:lle 12.11.2014 § 168 myönnetyn maa-ainesluvan jälkihoitotoimenpiteet lupa-alueella Simola 734-521-3-10 tulee toteuttaa valmistelun mukaisia määräyksiä 1-5 sekä päätöksen liitteenä olevaa suuntaa-antavaa kuvaa noudattaen. Päätöksen perustelut, sovelletut oikeusohjeet ja muutoksenhaku ilmenevät valmistelusta.
Päätös	Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Merkittiin, että nuorisovaltuuston edustaja Teemu Özen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 18.11.
Tiedoksianto	Luvanhaltija Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Kiinteistönomistaja